

koporsóban. Javában folyt az előadás, siránkoztak az elhunyt királynő felett az udvarhölgyek, amikor egyszerre csak érzi Siki (így hívták a színházban), hogy valami szép lassan, de biztosan mászik a lábán felfelé, a dereka felé. És még milyen hosszú a felvonás! De lassan peregnék a jelenetek. Most a másik lábán is indul valami felfelé. De jó volna vakaródnai. A verejték ül ki Sikinek a homlokára... — odasúgja kínjában a felette siránkozó Maróthy Margitnak:

— Júj, valami állat mászik fel rajtam. Kiugrom innen, vagy vakard meg a jobb combom.

— Hallgass, ne járjon a szád, — szieszi vissza a fogai között Maróthy Margit.

...Végre összecsapódik a függöny. Hát a végén kisült, hogy a pincébe tett koporsó összezerősítéseiben százlábuak ütöttek tanyát és ezek keltek előadásról-előadásra vándorútra, hogy az Ujházi által annyira könnyű keresetnek nyilvánított két pengő forintot »keserves és kellemetlen keresményé« tegyék. Keservessé tette még a keresményt külön az is, hogy a díszletezők mindent lebontottak, de mindíg utóljára hagyták a ravatal lebontását. Persze onnét a két méteres emelvényről a szereplő nem tudott kiugrani. És hiába ordított a díszletezők felé: hogy »bontsák már le innét«, azok csak tovább robogtak a kulisszákkal és csak legutóljára szabadították ki Gertrudis királynő helyettesítőjét kellemetlen helyzetéből...

Önkéntelenül eszembe jut az a régi adoma, amikor a ház ura, vendégei mulattatására, annó 1800. cigányzenét szerződttetett. Megérkeznek a cigányok. Amíg csak szállingóznak a vendégek, addig az előszobában ültetik le őket. Télvíz ideje volt, s míg kiérték a tanyára, jól átfáztak. Ilyen átfázott állapotban milyen kellemesen kacsingatott le a szekrény tetejéről egy sötét folyadékös likőrös üveg. Az üvegből a kontrás után a banda tagjai megitták a folyékony suviszkot. A kontrás volt az első, aki ivott belőle, a bögösnek arra a kérdésére, hogy jó-e, nem árulta el, hogy micsoda fertelmes italból kortyintott, de az utána következő sem, így aztán végig itták mindnyájan a kellemetlen itókát...

Ez az eset áll a két pengőre is. Egyik Gertrudis se mondta el a másiknak, hogy milyen nehéz keresmény a két pengő forint. Csak a ravasz sirató udvarhölgyek tudták, hogy miért változnak és miért kell mindig más szereplőt felhajtani a koporsóban való fekvésre. Mert a »Siki« által odasúgottak előadásról-előadásra ismétlődtek....

*

Nem kevésbé kedves és érdekes az, amit Klárné Angyal Ilkáról mondok el...

...Előttem van, mintha most is látnám, a Komárom megyei »kurta nemesek« kedves falucskája: Kömlőd. A falu felső utcájának deréksorán áll a kedves régi kis udvarház: Klárné Angyal Ilka, a Népszínház egykori ünnepelt komikájának, darabszerzőjének egész kicsi rezidenciája. Mindössze kettő szobás épület. Ebből is csak a közös konyha fele és az első szoba illette meg Klárné Angyal Ilkát. A szoba egyszerű kis falusi szobácska. Egy nagy hálól helyül szolgáló dívány; a dívány felett a falon mester-gerendáig érő szőnyeg, az első és második ablak között két, fényképekkel teletűzdelt tologatható spanyolfal, szanaszét nemzeti színű szalagokkal díszített porlepte babékoszorúk, az udvarra nyíló ablakpárkányon kis tányérokka letakart, tejjel telt zöldmázú cserépköcsögök az utcára nyíló, de egyben a kis kertre is néző mély ablakmélyedés párkányán, zöld cserepekben piros muskátlis, alatta lépcső magasságu dobogó, a dobogón kopott támlájú régi karosszék, előtte lábszámoly. A karosszékben szemüveges, majdnem egész nap kötögető nénike: Klárné Angyal Ilka. Előttem van, mintha most is látnám. De hát hogy is ne emlékeznék vissza erre a képre. Kömlődi nyaralásom legszebb emlékei közé tartoznak a mesedélutóttok és délutánok. Nagyon érdekelt már kiskoromban a színház és az öreg, de mindig friss gondolkodású Ilka néni, ki szüleimmel igen jó barátságban volt, előszeretettel mesélt a színházakról és sikereiről. Ezekre a mesedélutánokra vezethető részben vissza a színházügyek iránti érdeklődésem. Ugy lát-szik az öreg nénike észre vette, hogy a kis fiucska milyen hálás és hűséges hallgatója, ezért nagyon szeretett, majdnem úgy, mint a kedvenc macskáit. A macs-